

Lumina Giroceană

PUBLICAȚIE CULTURAL-ISTORICĂ ȘI DE INFORMAȚIE • ANUL I • NR. 1 • 2010

La început de drum!

Satul românesc stăruie să trăiască o viață nealterată, armonioasă și echilibrată, bogată în valori tradiționale, ca un produs curat al pământului și istoriei locale. Deosebitele sale expresii ne dovedesc cu prisosință acest fel de viață.

O comunitate alcătuită nu arareori de un singur neam de oameni, cu o ordine spirituală și socială tradițională, o comunitate temeinic încheată și firesc crescută, așa este satul românesc arhaic.

Elementele de permanență și continuitate ale culturii și civilizației satelor bănățene au fost asigurate de către preoții, învățătorii și țăranii care au durat pe parcursul generațiilor propria viziune și concepție despre lume și viață, asigurând trecutul, prezentul și viitorul acestui neam.

Unul din fenomenele cele mai interesante ale culturii bănățene interbelice, îl reprezintă existența scriitorilor și publiciștilor de la sate, iar presa bănățeană are deja o vechime considerabilă.

Noi dorim ca această revistă dintr-un spațiu rural, să devină o expresie a vieții culturale girocene, amintind momente, oameni și locuri din trecutul Girocului sau Chișodei, din nevoia de a cunoaște o realitate istorică concretă, uneori luptând cu greutatea unor aspecte înșelătoare sau întâmplătoare, așezate în decursul vremii, dar să și observăm, cercetăm realitățile concrete și vii.

MARIUS MATEI

Stimate domnule redactor-șef Marius Matei

Acum când reînnoați „Lumina satului”- girocean, ruptă din pricini care pot împăienjeni destinul unei țări, darămite al unei publicații comunale, vă rog să-mi permiteți să vă adresez atât dumneavoastră, cât întregului colectiv redacțional, sincere urări de sănătate, putere de muncă și inspirație celestă pe drumul pe care purtați în palme destinul acestei publicații.

Cu prețuire,
VASILE TODI,

membru al Uniunii Scriitorilor din România,
Președinte al Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric

ÎNSEMNĂȚATEA NAȘTERII DOMNULUI

Atotputernicul Dumnezeu a binevoit ca și în anul acesta – în tihnă, cu sănătate și voie bună – să retrăim taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută a mântuirii noastre: Nașterea Domnului Iisus Hristos.

La acest minunat popas duhovnicesc inima noastră saltă de sfântă bucurie, reîmprospătându-și firea din nesecatul izvor de lumină și putere care a coborât din cer pe pământ cu prilejul nașterii Mântuitorului Iisus Hristos.

Cu toții suntem încredințați că solia îngerilor din noaptea Nașterii răscolește firea noastră și ne face să cugetăm mai adânc. Înțelesul veștii celei bune de acum 2010 ani: „Întru cei de sus mărire, pe pământ pace, între oameni, bună voie”, este ca fiecare din noi să facem tot ce ne stă în putere pentru ca bucuria praznicului să fie cât mai mare, ca toată lumea să se îndestuleze trupește și duhovnicește din tihna și harurile lui.

† NICOLAE
Mitropolitul Banatului

– Continuare în pagina 2 –

ÎNSEMNAȚIA NAȘTERII DOMNULUI

– Urmare din pagina 1 –

De aceea, voioșiei creștinești din vremea acestor sfinte sărbători, eu îi adaug toată dragostea mea de părinte duhovnicesc, dorindu-vă fiecăruia dintre voi, sănătate, mântuire, spor în toate, pace și bucurie întru mulți și fericiți ani!

Cât de tainică și de nepătruns este minunea Nașterii lui Hristos Iisus, Domnul nostru, câte nădejdi ale veacurilor nu năzuiau spre leagănul din ieslea Betleemului și câte împliniri n-au decurs de-a lungul vremii, din Izvorul de înțelepciune care s-a născut într-un umil sălaş de animale!

Câte minuni și mai ales câte învățături noi, n-au venit pe pământ odată cu Pruncul Iisus! Cu câte simțuri și cu câte puteri noi nu și-au împospătat oamenii viața, ascultând și trăind învățăturile veșnice ale Mântuitorului Iisus Hristos.

Cunoaștem că, prin călcarea poruncii divine de către strămoșii noștri, omul pierduse nu numai fericirea raiului, ci și dreptul la dragostea și harul lui Dumnezeu și mai ales conștiința chemării sale de ființă superioară. Din pricina păcatului mintea omului se întunecase și voința îi slăbise în așa măsură încât prin propriile sale puteri omul nu s-ar mai fi putut înălța niciodată la starea și fericirea sa cea dintâi.

Lipsită de legătura cu Dumnezeu, conștiința omenească se încătușase

în atâtea patimi și poftă pământești încât – în scurtă vreme – ea a căzut robită simțurilor cărnii și fierbințelii sângelui omenesc.

Ieșit din ocolul de lumină al harului, omul s-a lăsat purtat pe marea vieții ca o corabie fără cârmaci. Cugetarea minții, simțirea inimii și puterea voinței i se stricaseră atât de mult încât nu-l mai puteau îndruma înspre bine. Ele nu-i mai înfățișau limpede adevărul, ci dimpotrivă îl îndemneau la închipuiri nehibzuite, cărora le-au dat forme și puteri corespunzătoare doar închipuirile sale rătăcite. Acestea l-au subjugat și l-au chinat mii de ani încât el – făptură superioară – s-a închinat, s-a rob și a adus jertfe idolilor ciopliti chiar de mâinile sale.

Prinsă în ghearele rătăcirii și înotând în potop de patimi rușinoase, de credințe deșarte și de moravuri sângeroase, lumea veche se zvârcolea asemenea unui bolnav pe patul de moarte, dar care nu voia totuși să moară.

Stăpânită de această dorință fierbinte, ea suspina după doctorul care s-o vindece. Sătulă de sisteme filosofice care nu i-au fost de folos, suspina după adevăruri simple și pe înțeles, suspina după exemple trăite, suspina după un Mântuitor care s-o descătușeze de lanțurile robiei morale, s-o îndrume pe calea împlinirii menirii ei și s-o înalțe din starea de umilință, de robire a păcatului și a patimii, la Dumnezeu adevărului, al iubirii, al milei, al dreptății și al păcii.

Acest Mântuitor făgăduit de Dumnezeu, dorit și așteptat de patriarhii Vechiului Testament și prezis de prooroci, a și venit, la plinirea vremii.

El a fost Domnul nostru Iisus Hristos, S-a făcut asemenea nouă, pentru ca prin viața Sa, prin învățăturile, suferințele și moartea Sa pe cruce, să răscumpere păcatul strămoșilor noștri, să dezlege din amară robie sufletul omenesc și să arate omenirii „calea, adevărul și viața” prin trăirea Sfintei Sale Evanghelii care este o neîntreruptă, caldă și stăruitoare chemare a omului la: „adevăr, dreptate, milă, faptă bună, dragoste, rugăciune și pace”.

În nașterea trupească a lui Iisus Hristos, Dumnezeu se unește cu firea omenească. Prezența trupească a Domnului nostru Iisus Hristos pe pământ, este dovada vie și puternică a împlinirii făgăduinței lui Dumnezeu dată strămoșilor noștri, a dragostei Sale părintești și a purtării Sale de grijă față de noi oamenii.

Pentru acestea și multe altele, vă zic bucurați-vă și vă veseliți cu toții astăzi pentru că Hristos odată cu nașterea Sa ne-a adus atâtea daruri scumpe: pacea după care însetează sufletul nostru, dragostea și respectul față de aproapele, mila către semenii în lipsă și nevoi, răbdarea în necazuri, nădejdea care ne sprijină și ne mângâie în toate amărăciunile vieții, daruri care ne luminează viața și ne întăresc ființa.

Pentru acestea lumea creștină de două mii de ani prăznuiește cu multă însuflețire și nesfârșită bucurie amintirea unui minunat și unic eveniment. Și oricât timp va trece, praznicul acesta va fi totdeauna nou și pururea în stare să ne înalțe sufletul spre o lume mai bună, mai senină, mai dreaptă, mai curată și mai cinstită.

Sărbători cu pace și împliniri!

La Nașterea Domnului Hristos în Betleem, lauda adusă de îngeri lui Dumnezeu era însoțită de binecuvântarea: „pace pe pământ și între oameni bunăvoire” (Luca 2, 14). Astăzi, într-o lume din ce în ce mai tulburată, dezbinată și secularizată pe plan spiritual, este mare nevoie de darul păcii sufletești personale și sociale, de bunăvoire între oameni, de dăruire de sine pentru bucuria familiei, pentru misiunea Bisericii și pentru viața societății. Fără pacea sufletească, fără bunăvoire și iubire smerită, individualismul egoist, lăcomia și orgoliul destramă familia și prietenia, comuniunea spirituală, viața socială și ordinea

internațională. De aceea, avem mare nevoie să înmulțim rugăciunea, învățând că dragostea curată se naște din rugăciune și se arată în fapte bune. Să mulțumim lui Dumnezeu pentru darul vieții și pentru orice moment în care putem săvârși binele în jurul nostru prin cuvânt și faptă, adunând lumină și pace în suflete, pentru a le oferi apoi celor din jurul nostru.

La trecerea dintre ani, să mulțumim lui Dumnezeu pentru anul care a trecut, cu roade de care ne-am bucurat sau cu încercări grele pe care le-am străbătut, iar apoi să cerem ajutorul și binecuvântarea lui Dumnezeu în viața noastră pentru Anul Nou 2011 în care intrăm,

spre a folosi fiecare zi a anului viitor ca timp al mântuirii, al creșterii noastre duhovnicești și al rodirii de fapte bune.

Începutul de an nou marchează și debutul publicistic al revistei de cultură timișeană „Lumină giroceană”, la care ostenește, printre alții, tânărul Marius Matei. Este o ocazie de a adresa un cuvânt de încurajare tuturor colaboratorilor. Revistei îi dorim cât mai multe apariții și îi facem urarea de a deveni cu adevărat o lumină călăuzitoare prin întunericul spiritual și cultural, prin care prea adesea ne rătăcim.

Preot drd. MARIUS FLORESCU
Redactorul publicației „Învieră”
a Arhiepiscopiei Timișoarei

Cuvinte de întâmpinare

Salut apariția, din inițiativa tânărului nostru consătean, a revistei de cultură „Lumina Giroceană” și sper ca aceasta să continue tradiția de aproape 20 de ani a „Luminii satului”, care a reprezentat un reper în presa rurală bănățeană post-revoluționară. Fie ca noua revistă giroceană să strângă în jurul ei oamenii de cultură giroceni băștinași sau mai noi veniți, tineri sau cu mai multă experiență, fiindcă numai împreună ne vom putea impune în peisajul cultural bănățean.

Prof. OCTAVIAN GRUIȚA

Dintotdeauna, oamenii cărora Dumnezeu le-a dăruit iubire de învățătură, de țară și de neam, au simțit nevoia să împărtășească acest dar cu semenii lor. Așa s-au propagat de-a lungul timpului gânduri, fapte, idei care au țesut împreună cultura și istoria locală. În acest context urăm o rodnică și binecuvântată de Dumnezeu activitate colectivului de redacție și tuturor celor care vor colabora la revista „Lumina giroceană”

Preot ADRIAN CHERMELEU

Există un vechi proverb care spune că dacă ai doi bani, de unul să îți cumperi o pâine și de celălalt, o floare. De aici putem înțelege că atât trupul cât și sufletul au nevoie de hrană. Iar hrana sufletului este frumusețea, dar o frumusețe care se naște din știință și cultură. Întotdeauna, formarea intelectuală și bogăția culturală transcend peste generații și se fac văzute și simțite în casele și în viața fiecăruia, pentru că doar prin cunoaștere sufletul fiecăruia om dar și al comunității din care el face parte, poate deveni mai bun și mai frumos. Tocmai lumina cunoașterii, va fi purtată de această publicație din Giroc, bucurând inima fiecăruia om iubitor de carte și de cultură. Urăm succes redacției care susține această publicație, sperând ca această „lumină” să rămână aprinsă peste veacuri.

Preot TRAIAN DEBUCEAN

Nu se poate de cât să mă bucur apariția unei noi reviste în comuna Giroc și de aceea felicit inițiativa redacției. Le doresc o viață lungă și succes.

PETRU CHIRA

Presă din Giroc Tradiție și continuitate

Preocupări în domeniul presei scrise au existat pe meleagurile noastre cu un secol în urmă.

O activitate ziaristică susținută au desfășurat în primele decenii ale secolului al XX-lea preoții David Voniga și Horia Vișoiu. Primul redactează și colaborează la ziare și reviste din Timișoara: „Dreptatea”, „Foaia de duminică”, „Controla”, „Revista preoților”, „Luminătorul”, „Banatul”, „Tribuna nouă”, „Nădejdea”, iar cel de al doilea, la periodicul „Glasul românesc”. Pe aceștia îi putem considera pe bună dreptate precursori ai presei locale din Giroc, ca și pe profesorul Ion Dumitru, care a devenit redactor la ziarul „Drapelul roșu” și la Studioul de radio Timișoara.

Primul pas, prin care s-au pus bazele presei locale, s-a făcut în anul 1993, când, în climatul social-politic post-decembrist, libertatea de expresie și-a regăsit locul între drepturile fundamentale ale omului. În acest context, a apărut revista „Lumina Satului”, la inițiativa primarului de atunci al comunei, ing. Ion Ilie Teodorescu. Apărută sub egida Primăriei, din anul 1996 revista va fi editată de Școala din Giroc, în format A4, în opt pagini alb-negru.

În articolul-program, „La început de drum”, colegiul de redacție (destul de numeros, alcătuit din 13 membri intelectuali, fii ai satului) își propunea „să scoată la lumină fapte și nume multora necunoscute, care au trudit pentru binele lor și al semenilor”. Totodată „foaia noastră se vrea și o oglindă a frământărilor cotidiene, într-o lume în care valorile morale s-au perimat continuu și care acum renaște” precum și „tradițiile noastre spirituale, amenințate într-o vreme să se stingă”.

– Continuare în pagina 7 –

Un început bun revistei „Lumina giroceană” !

Fiecare început este un cumul de entuziasm, experiență, daruire și pasiune pusă în slujba unei idei, în cazul de față editarea unei noi publicații în minunata comuna Giroc. Aici într-o atmosferă de prolifică emulație culturală pornită din tradiția existentă s-au desfășurat mari evenimente legate de istoria și cultura satului. Încă din perioada veche, vrednici preoți și dascăli au întreținut lumina spiritului în comunitate prin creații proprii sau prin activități culturale, insufliând consătenilor dragostea pentru frumos, pentru istoria locului, pentru tradițiile și obiceiurile satului. A urmat o

altă pleiadă de statornici iubitori ai spiritului satului, ce au convertit în scrierile lor viața și mentalitatea țaranului din Giroc. După anul 1989, în comună se întâmpla o adevărată explozie, spiritul opresat în perioada socialistă se dezlanțuie creator, în sat apar mai multe publicații, reviste de înaltă ținută, al caror mesaj este clar îndreptat spre confortul intelectual și spiritual al sătenilor. Am cunoscut și cunosc multi publiciști din Giroc angajați plenar în crearea imaginii comunei, oameni deosebiți, pasionați cercetători ai istoriei și tradițiilor satului, care prin slova lor înaripată

au reînprospătat urme ale trecutului, au reînviat amintiri păstrate tainic în memoria colectivă și au retușat în culori pastelate deficiențe existente într-un mediu viu, tulburator de complex. La început de drum urez revistei „Lumina Giroceană”, un parcurs lung încununat de succes, iar publiciștilor sănătate deplină, pasiune nestrămutată față de acest minunat ținut al spiritului numit Giroc, condei zglobiu și credință neînvingătoare în adevăr, frumos și bine.

IOAN TRAI
secretar general
al „Asociației publiciștilor
presei rurale din Banat”

Lumina arde în continuare!!!

La interval de câteva zile, am trecut de la agonie la extazul atât de prezente în viața pământeană. De data aceasta subiectul a fost Lumina satului, revista de cultură care ne-a făcut mai frumoasă sfânta sărbătoare a Învierii Mântuitorului în 1993. Acum, după 17 ani, am avut convingerea că Sărbătoarea nașterii aceluiași unic Mântuitor va fi mai tristă, prin scoaterea din istoria Girocului a „Luminii satului”, dusă până aproape de majorat de domnul profesor Ion Murariu.

Însă, ceea ce discutăm nu demult cu giroceanul cu suflet mare, Marius Matei, s-a pus în practică.

Grație lui Marius și a celor care îl vor ajuta, Lumina Satului, va merge mai departe, cu siguranță ca spirit, chiar dacă numele îi va fi puțin schimbat.

Este o minunată predare de ștafetă, între Ion Murariu și Marius Matei, cu atât mai frumoasă cu cât fostul redactor-șef va pune umărul ca ceea ce a început domnia sa în 1993 să continue în același ton.

Cu o bucurie sinceră, urez un drum lin și cât mai lung noii și, pentru mine, vechii „lumini” a satului Giroc.

DORIN AGA
realizator „Foaia girocenilor”

Atunci când am început să scriu aceste rânduri legate de o nouă publicație de cultură la Giroc, am avut un sentiment de nostalgie și mare regret că din peisajul cultural al Girocului a dispărut publicația de cultură Lumina satului, care timp de 17 ani a apărut prin grija deosebită a profesorului Ion Murariu care a pus mult suflet și a consumat multă energie, iar pentru aceasta, stima deosebită și respectul meu pentru domnul profesor.

Doresc revistei Lumina giroceană să dăinuie în timp și să devină un brand între revistele din spațiul rural, să se bucure de un succes binemeritat, iar celor din colegiul de redacție le doresc condei bun și articole cât mai frumoase.

Își doresc fală și mândrie pe acest plai de câmpie numit comuna Giroc!

SEVER LAZĂR

Sfânta zi de sărbătoare

*Raiul și-a deschis o poartă
Printre stele și lumini
Și din trâmbițe astăzi cântă
Coul sfânt de horevimi.*

*Sfânta zi de sărbătoare
Între cer și-ntr-o pământ
Astăzi Sfânta Născătoare
L-a născut pe Domnul Sfânt.*

*Aur, smirnă și tămâie
Magii i-au adus în dar
În a nopții reverie
Polciti-n sfântul har*

*Împăcare și credință
Și lumină-ntr-o lumini
Domnu a revărsat cu milă
Peste lumca de păgâni.*

Petru Chira

Datini și obiceiuri la Crăciun și Anul Nou

Începând cu data de 20 decembrie și până în 24 decembrie, preotul împreună cu un cantor trec pe la fiecare casă și se roagă pentru sănătatea și bunăstarea acelei familii.

În ziua de 24 decembrie, femeile făceau colaci, dintre care unul mai mare în formă de cruce numit „Boii” și încă unul mare asupra căruia se puneau o nucă și un fir de busuioc. Acest colac era „Crăciunul”. Pentru seara de ajun se făcea (în unele case se mai face și acum) mâncare de fasole bătută (păsulă slăită), tăiței (șicove) cu mac sau turte cu urdă (urdă se făcea din semințe de dovleac pisate și fierțe, apoi îndulcite). Înainte de a se așeza la cină, doi bărbați din casă luau în mână colacul numit „Boii”, ținându-l din două părți, și-l rupeau în două. Există credința că cel care rămâne cu o bucată mai mare în mână va fi un bun plugar în anul ce va urma. Tot înainte de a se așeza la cină, se puneau într-un blid din toate mâncărurile gătite și cu tămâie aprinsă într-un hârb, întreaga familie se ducea la animalele din grajd și, imitând sunetele acestora, le dădea din bucatele aduse, ca să fie sănătoase și să se înmulțească cu spor. Odată întorși în casă, cineva mai bătrân din

familie avea pregătit un ciur cu nuci și, când se stinge lumina, le arunca pe jos, iar ceilalți trebuia să le adune pe întuneric. Cel care aduna cele mai multe avea să-i meargă bine tot anul.

În seara de Ajun, cete de copii, flăcăi și chiar bărbați mai tineri mergeau la casele prietenilor, vecinilor și rudelor „Cu Steaua”, în formații restrânse din care nu lipseau cei trei crai, Baltazar, Gașpar, Melchior și nici Irod împăratul. Ei interpretau o scurtă scenetă în casele în care erau primiți, având ca temă Nașterea Lui Hristos și cântau O ce veste minunată. Tot în noaptea de 24 spre 25 decembrie, în unele case se adunau grupuri de bărbați care jucau cărți.

Pentru copiii mici până la șapte ani, care mai credeau încă în Moș Crăciun, un moment important era venirea acestuia în seara de Ajun. Moșul era un bărbat travestit cu barbă și mustăți. El aducea „pomul”, bradul împodobit de către părinți. Din sacul său, Moș Crăciun scotea daruri pregătite și le dădea copiilor, dacă aceștia au fost cuminți și au spus câte o poezie. Înainte de a se încetățeni împodobirea brazilor de Crăciun, la noi se împodobeau crengi mai mari de porâmb, obicei

care a dăinuit până prin anul 1925.

În ziua de 25 decembrie, prima zi de Crăciun, se împărțeau la rude, de pomana celor morți, colaci, lumânări, nuci și cârnați. În dimineața aceleși zile, un băiat sau un bărbat din familie era pus „cloță” (cloșcă). Acesta se așeza pe un scaun, având la spate un coș cu fân, iar în mâini știuleți de porumb ce trebuia despuiați, în timp ce făcea ca și cloșca, apoi dat la pășări. Fânul din coș era pus apoi în cuiburile cloștilor, existând credința că așa vor ieși pui mulți și sănătoși.

Un obicei care mai există în unele case era ca la prânzul de Crăciun, primul fel de mâncare să fie o mămăligă mai subțire numită „borândău”, preparată din făină de porumb și zeamă în care s-au fiert cârnați și coaste de porc. Colacul numit „Crăciun” se pune într-un coș sau într-un ciur pe fân. Lângă el se așezau nuci, cârnați, lumânări, porumb, alte cereale. Colacul se începea în ziua de Anul Nou. În această zi se mânca zeamă de carne de porc, iar ca prăjitură, „păturată” în care se puneau monede. Cine găsea mai multe monede, era mai bogat în acel an.

SEVER LAZĂR

Întâlnire la Urseni

Sâmbătă 20 noiembrie 2010 a avut loc la școala din Urseni întâlnirea „Asociației publiciștilor din Banat”. Ne-am bucurat de o caldă primire din partea domnului primar al comunei Moșnița Nouă, Ioan Sorincau, și din partea domnului Bogdan Tămaș, ospitaliera noastră gazdă și un activ membru al asociației. Problemele discutate au relevat statutul de asociație constituită juridic, urmând ca prin adeziuni personale publiciștii să adere la asociație și să participe efectiv la activitatea propusă pentru anul 2011.

Domnul președinte al asociației, Vasile Todî, a rezumat activitatea asociației pentru anul 2010, insistând asupra acțiunii de premieră a publiciștilor desfășurată la Buziaș, iar în încheiere și-a exprimat decizia de a se retrage din conducerea asociației, din motive de incompatibilitate a funcției sale cu cea de președinte al Uniunii publiciștilor din Banat. După un moment de emoțio-

nantă surpriză, participanții, văzând hotărârea irevocabilă a domnului V. Todî, i-au mulțumit pentru activitatea depusă și i-au urat succes în viitoarea funcție.

În fața acestui fapt, domnul Ioan Traia a cerut participanților acordul

ca funcția de președinte să fie preluată interimar de preotul Vasile Suci, până în luna ianuarie, când se va ține adunarea generală a asociației și când se va alege noul președinte.

S-a discutat și planul de activitate al asociației pe anul 2011, conturându-se ideea de a scoate un anuar al asociației,

unde fiecare publicist ce a aderat să aibă un spațiu adecvat pentru a scrie, prezentând periodicul unde activează.

Ultimul punct al ordinei de zi a fost consacrat unei lansări de carte, și anume „Revista Lumina satului – Giroc – repere monografice”, scrisă cu

generozitatea-i caracteristică de domnul profesor Ion Murariu, redactorul-șef al periodicului. Domnul Ioan Traia a făcut o condensată prezentare, apreciind calitatea, conținutul și exemplul acestui elaborat, îndemnând și pe alți publiciști să realizeze acest tip de sinteze ale propriilor periodice. Domnul profesor Ion Murariu a mulțumit pentru prezentare și pentru felicitările colegilor, exprimându-și speranța că această revistă va dăinui și pe viitor.

Și când ceața s-a ridicat definitiv și a apărut strălucitor soarele, colegii întru pasiune pentru slova scrisă s-au despărțit mai îmbogățiți sufletește.

ION TRAI

Contribuții girocene la Marea Unire din 1918

Anii Primului Război Mondial (1914-1918) provoacă suferințe multiple populației locale, cauzate de lipsurile materiale, scumpete, speculă și numeroasele pierderi umane de pe front. Toate acestea au dus la mari nemulțumiri, care, în Timișoara, se transformă și în agitații sociale, la care cu siguranță au participat și mulți săteni din Giroc, ei fiind profund ancorați în realitățile orașului din imediată apropiere.

La 31 octombrie, are loc în sala Casinei Militare din Timișoara întrunirea fruntașilor politici locali, unde Otto Roth aduce la cunoștința celor prezenți decizia înființării Republicii Bănățene și atașamentul față de noul guvern maghiar. Acum, răspunsul lui Aurel Cosma este prompt și categoric: „Noi, românii, nu putem primi propunerile domnului Otto Roth. Aspirațiile neamului nostru ne îndeamnă să urmăm altă cale. Vom constitui Consiliul nostru național.”

Acum el face apel la țărani români din satele înconjurătoare pentru apărarea consiliului, iar preotul David Voniga este cel care impulsionează la Giroc formarea unor cete de țărani, în acest sens. Ofițerii români și celelalte forțe politice românești hotărăsc formarea Consiliului Militar Național Român, avându-l în frunte ca președinte pe dr. Aurel Cosma, și constituirea gărzilor naționale române, primele înființate fiind cele din Giroc și

Chișoda. Comandantul Gărzii Naționale Române din Giroc a fost Titu Telescu.

Locuitorii satului nostru au participat cu tot entuziasmul la acțiunile premergătoare Marii Uniri. Astfel, la adunarea organizată în cercul electoral Beciche-recul Mic, pe lângă reprezentanții din alte sate timișene, participă și țărani din Giroc, care-și dau acordul lor celor aleși să voteze pentru unirea Banatului cu România.

La Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, care a avut un caracter

plebiscitar, participă și o delegație din Giroc, formată din: David Voniga, Atanasie Baicu, Ioan Ruja și Ioan Văcan. Dorința legitimă a românilor bănățeni de a se încadra în statul român unitar nu s-a putut îndeplini în cursul anului 1918 datorită ocupației militare sârbești, contraponderată de trupe coloniale franceze.

Comuna noastră a fost ocupată de trupele străine la 17 noiembrie 1918, în aceeași zi când a fost ocupată și Timișoara, această stare menținându-se până la 27 iulie 1919. Acum este arestat învățătorul Atanasie Baicu, dârz luptător pentru idealurile naționale.

La retragerea armatelor sârbești din Giroc, acestea rechiziționaseră de la săteni 100 de cai, comițând jafuri asupra populației civile.

După retragerea trupelor de ocupație, armata română a intrat festiv în Piața Unirii din Timișoara.

Pe tot parcursul drumului, de la intrarea în oraș și până în centru, printre numeroșii locuitori veniți să-i întâmpine se aflau și țărani din Giroc, îmbrăcați în costume populare, călărind cai albi, la fel ca numeroși alți țărani din satele învecinate. Și în aceste zile, mobilizarea consătenilor noștri a fost făcută de preotul David Voniga și de învățătorul Atanasie Baicu. Populația germană din localitate sprijină actul Marii Uniri, trăind alături de localnicii români bucuria evenimentului.

Prof. OCTAVIAN GRUIȚA

Vești noi, de la Uniunea Jurnaliștilor din Banatul Istoric

În data de 1 decembrie a.c., în localitatea Bazoșu Nou, în vecinătatea minunatului arboretum vechi de peste 150 de ani, a avut loc prin hotărârea Senatului Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, alegerea Comitetului Director, pentru următoarea legislatură.

Întâlnirea a fost condusă de domnul Vasile Todî, președintele Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, delegat de Senatul Uniunii, pentru a conduce ședința.

Cu acest prilej, domnișoara

Ana-Maria Cotoșpan – redactor regional în cadrul Trustului de Presă „Magazin”, a fost aleasă în funcția de secretar al Uniunii. Tot atunci, domnul Vasile Todî a făcut cunoscută hotărârea sa de a renunța la funcția de președinte al Asociației Jurnaliștilor în Banat, motivându-și decizia cu remarca – statutară – că președintele Uniunii nu poate face parte din conducerea nici unei asociații. Uniunea, a spus domnia sa, trebuie să slujească jurnaliștii independenți ori strânși în diverse

asociații; suverană în hotărârile ei. Tot atunci, domnul Vasile Todî a dat asigurări că, și în viitor, Uniunea va susține financiar editarea cărților semnate de jurnaliștii Banatului istoric, cum și acordarea premiilor anuale.

Validarea membrilor Biroului Director de către Senatul Uniunii va avea loc în luna ianuarie a anului viitor.

Purtător de cuvânt al Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric
BIANCA BRÂNDUȘA

Presa din Giroc. Tradiție și continuitate

– Urmare din pagina 3 –

Ideile din articolul-program al acestei publicații non-profit au stat mereu frontispiciu în atenția colegiului de redacție în cei 17 ani de apariție trimestrială neîntreruptă a revistei în care s-au publicat materialele, oglindind aspecte din trecutul localităților Giroc și Chișoda, din istoria străveche și veche a acestora, aspecte din istoria învățământului, a bisericii și a altor instituții, evenimente istorice care au marcat viața comunității, figuri de eroi din partea locului.

Datinile și obiceiurile, tradițiile locale, activitatea formațiilor artistice, portrete de rapsozi populari, artiști profesioniști s-au oglindit în paginile revistei. Au fost evocate personalități din lumea satului care și-au adus contribuția la făurirea și dezvoltarea culturii locale: fețe bisericești (David Voniga, Victor Aga, Horia Vișoiu), învățători și profesori (Atanasie Baicu, Mihai Bocea, Ioan Belengeanu), artiști plastici (Ioan Aga, Ionel Dunea, Tamara Iacoban Bîrdean).

Probleme ale limbii române literare, ale graiului local, au fost dezbătute în rubrica „Mult e dulce și frumoasă”. Fenomenul literar local cuprinzând tinere talente de pe băncile școlii, dar și creațiile altor autori, unii condeieri plugari, alții creatori de poezie în grai, la fel capodopere ale unor scriitori români clasici, unii contemporani, alții din literatura universală, note critice – toate și-au găsit loc în cuprinsul revistei în rubrica „Pagini pentru minte, inimă și literatură”. Alte rubrici permanente sunt „Pagina elevului”, „Viața spirituală”, „Șodzănii”, „Sport”, „De la lume adunate”.

Prestigiul revistei a crescut an de an prin colaborarea unor personalități de primă mărime ale culturii bănățene și naționale, cum sunt: Mitropolitul Nicolae Corneanu, prof univ. G.I. Tohăneanu, prof univ. dr. Dumitru Crașoveanu, prof univ. Ion Drăgan, prof univ. dr. Gheorghe Lăzărescu, prof univ. dr. Gheorghe Luchescu, scriitorii Ion Marin Almăjan, Ionel Iacob Bencei, Ion Viorel Boldureanu, Eugen Dorcescu, Viorel Marineasa, Mircea Șerbănescu, arheologul și istoricul Florin Medeleț, publicistul Remus Jurca.

Revista „Lumina satului” a devenit un mesager al culturii în și din Giroc, menținând legături prietenești și schimburi reciproce cu alte publicații de acest fel: „Suflet nou” (Comloșu Mare), „Valea Bârzavei” și „Bocșa culturală” (Bocșa), „Tăt Banatu-i fruncea” (Lugoj), „Vatra satului” (Ferendia), „Lumina lină” (Gătaia), „Cuvântul românesc torăcean” (Toracu Mare – Serbia), „Lumina” și „Foaia românească” (Gyula – Ungaria), „Foaia Săcălazului” (Săcălaz), „Cenăzeanul” (Cenad), „Vatra Carașului” (Timișoara) și altele, ajungând la unii cititori din Austria, Germania, Elveția, SUA. Cu o existență longevivă, „Lumina satului” se înscrie printre primele publicații rurale postbelice din Banat.

O altă publicație apărută la Giroc (în ordine cronologică), care ființează din anul 1996, este frontispiciu „Foaia girocenilor” (inițial s-a intitulat „Foaia Girocului”), întemeiată de doi tineri localnici, Dorin Aga și Florin Cîmpeanu. Cu o apariție săptămânală la început (în prezent lunară), în format A4, în două, apoi în patru pagini, aceasta se vrea o publicație de atitudine, în care se oglindește viața comunei, în luminile și umbrele ei. Faptul divers, din Giroc și Chișoda, activitatea Consiliului Local (în care redactorul Dorin Aga, rămas singur, este și membru), hotărâri, realizări și intenții din domeniul administrației locale, note critice și scurte comentarii ale evenimentelor de interes general sau local, politice, culturale și sportive se pot întâlni în cuprinsul publicației, toate interpretate printr-o notă personală a realizatorului ei.

Girocul devine un sat cu trei foi în anul 1998, când peisajul publicistic local se îmbogățește prin apariția publicației „Dialog cu cetățenii”, editată cu Consiliul Local și Primăria Giroc, la inițiativa primarului Iosif Ionel Toma, subintitulată „bilunar de Giroc și Chișoda”, dar cu o apariție lunară, în format A4, alb-negru. Purtând amprenta unui buletin informativ, prin care locuitorii erau încunoștințați de hotărâri și rapoarte asupra stării generale a comunei, pe lângă care se puteau întâlni semnăturile unor specialiști (ingineri, medici, profesori) în materiale care au dezbătut probleme de interes general. Treptat, sfera problemelor s-a lărgit, colectivul de redacție, mereu în continuă schimbare, a câștigat în expe-

riență și profesionalism datorită unor jurnaliști cunoscuți în peisajul mediatic bănățean (precum George Lână, Mircea Albai, Sorin Precup, Marius Matei, Vasile Tomoiagă, cu o listă lungă de colaboratori, printr-o apariție în format A3, în 8 pagini, pe hârtie lucioasă, și având rubrici permanente (juridic, administrație, cultură, social, economic, tineret).

Publicația, ajunsă la al 150-lea număr în 2009, reflectă aspecte ale vieții social-politice și economice din Giroc și se distribuie gratuit locuitorilor din cele două localități: Giroc și Chișoda.

În anul 2006, apare, din inițiativa profesoarei de religie Miloranca Golban, revista „Lumină pentru suflet”, a elevilor din Giroc și Chișoda. Stimulând creațiile literare cu caracter religios ale copiilor talentați de la cele două școli, revista a obținut locul I la faza județeană a concursului de reviste școlare religioase în anul 2009, după ce a mai fost distinsă cu premiile II și III la ediții anterioare ale aceluiași concurs.

Începând cu luna aprilie a anului 2008, se ivește o nouă publicație locală, „Iconostas”, periodic al parohiei ortodoxe Giroc, cu o apariție trimestrială, în condiții grafice deosebite și cu un colegiu de redacție alcătuit din fețe bisericești și profesori, al cărui suflet este preotul paroh Adrian Chermeleu, semnatarul articolului-program, din care spicuim: „Prin editarea (...) revistei «Iconostas», vreau să fiu mai aproape de corabia credincioșilor în drumul lor și al meu spre mântuire, care nu se poate realiza în afara învățării lui Dumnezeu. Învățătura care trebuie să ajungă în toate casele credincioșilor”. Bogata iconografie sporește calitatea numerelor apărute până acum pe lângă substanțialul și variatul conținut al materialelor publicate, în cele opt pagini color pe hârtie lucioasă, format A4.

Recent, Școala din Giroc a scos a doua publicație, intitulată „Școala noastră”, care se vrea o oglindă a activităților atât de numeroase desfășurate în această instituție, ca și în grădinița de copii.

Iar cu apariția revistei „Lumina giroceană”, peisajul publicistic local se îmbogățește, continuând tradiții îndelungate.

ION MURARIU
(din monografia
„Giroc – Arc peste timp”)

Fotbaliștii lui Poli, în vizită la Giroc

Grație implicării doamnei învățătoare Zorina Ciolac, marți, 7 decembrie, fotbaliștii de la Politehnica Timișoara au fost oaspeții școlii din Giroc. Aici, sute de elevi i-au așteptat pe vicecampionii sezonului de toamnă în prima liga fotbalistică a țării. Nu au lipsit internaționalii Pantilimon, Zicu, Contra, alături de mai tinerii echipieri ai alb-violeților.

Chiar dacă la o zi după tradiționala sosire a lui Moș Nicolae, fotbaliștii de la Poli nu au venit cu mâna goală, oferind cadouri celor mai merituoși elevi ai școlii din Giroc, iar calendare tuturor participanților.

Sesiunea de autografe și fotografii a încheiat emoționanta întâlnire la care gazdele, în primul rând elevii, au venit în tradiționalele

culori alb-violet. Prin vocea căpitanului lor, Dan Alexa, jucătorii lui Poli s-au arătat plăcut impresionați de primirea făcută.

O prezență mult așteptată a fost cea a lui Cosmin Contra, antrenorul-jucător al bănașenilor, cel care în urmă cu doar trei zile avusese un conflict cu patronul Marian Iancu, în urma căruia fusese demis.

Cosmin Contra, cu contract de jucător până la finele lui 2010, a răspuns și el cu amabilitate solicitărilor de autografe și fotografii ale școlarilor giroceni.

DORIN AGA

Virozele respiratorii

Infecțiile respiratorii acute intrinsec maladiile inflamatorii de etiologie infecțioasă a sistemului respirator ce se dezvoltă în forme acute.

Infecțiile respiratorii acute determină peste jumătate din bolile copilului de vârstă fragedă și 30-40% din maladiile preșcolarului și școlarului. Frecvența acestor maladii este de 3/4 îmbolnăviri anuale pentru copiii ce frecventează instituții preșcolare și școlare, iar pentru condiții urbane suprapopulate 6/8 episoade pe an. Virusuri respiratorii (rinovirus, virus sincitial respirator, adenovirus, virus gripal și paragripal, enterovirusuri), care condiționează până la 90% din infecțiile respiratorii acute la copil.

Virozele se transmit prin picăturile Flügge, care transportă agenții patogeni. În marea lor majoritate sunt viruși coronavirus (10%), adenovirusi, mixovirusi, ecovirusi, virusul respirator sincitial, virusul paragripal și

virusul gripal. Datorită faptului că ultimii doi viruși declanșează chiar gripa, simptomatologia virozelor poate fi foarte asemănătoare cu cea din gripă.

Slăbirea sistemului imunitar pe fondul infecției virale crește riscul suprainfecției bacteriene cu streptococi, stafilococi sau pneumococi, care agravează tabloul clinic al bolii.

În faza de debut sau în cursul bolii apar simptome nespecifice, cum ar fi: frisoane, febră (mai ales la copii), stare de rău general, oboseală, cefalee și dureri în membre.

În cazul virozelor, care sunt greu de diferențiat de gripă, se recomandă efectuarea analizelor de sânge pentru cercetarea parametrilor inflamatorii.

Se recomandă: repaos fizic (fără muncă și sport), inhalatii umede cu abur de mușetel sau salvie, băuturi fierbinți cu miere, comprese calde aplicate pe gât, tablete de supt, menajarea vocii, sistarea fumatului.

Se pot folosi și mijloace naturiste, cum ar fi: ceaiul de ghimbir proaspăt, cu suc de lămâie și miere, ceaiul de ghimbir proaspăt, cu suc de lămâie și miere, inhalatii cu ulei de arbore de ceai sau ulei de mentă, o ceapă tăiată felii se pune noaptea pe noptieră (substanțele volatile ameliorează guturaiul).

Piața farmaceutică oferă foarte multe **picături nazale care** ușurează respirația și elimină senzația de țuit în ureche. În caz de *tuse seacă* se recomandă **antitusive pe bază de codeină**. *Tusea productivă* se tratează cu siropuri **mucolitice**. Acestea se administrează cu prudență la copiii mici și la astmaticii cu probleme de expectorație.

Tratarea și profilaxia virozelor respiratorii poate fi făcută și cu ajutorul medicinei complementare: fitoterapie, homeopatie sau acupunctură.

GEORGIANA ERAȘCU

Colectivul de redacție:

Redactor-șef: Marius Matei • Colaboratori: Prof. Ioan Traia, Prof. Ion Murariu, Prof. Octavian Gruîța, Pr. Adrian Chermeleu, Pr. Traian Debucean, Dorin Aga • Tehnoredactare: Dorin Davideanu
e-mail: luminagiroceana@yahoo.com

Această revistă este membră a Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric

Tipărit la

Editura Eurostampa
Timișoara

Bd. Revoluției din 1989, nr. 26
Tel.: 0256-204816

e-mail:

edituraeurostampa@gmail.com
www.eurostampa.ro